

Monitoring in N2000-gebieden

Winterrust in de Friese meren en Alde Feanen

Resultaten van seizoen 2014-2015

Colofon

Opdrachtgever:
Provincie Fryslân, Friese Merenproject

Tekst samenstelling en redactie:
Provincie Fryslân, afdeling Informatievoorziening

Foto's:
Hans Pietersma

Datum en plaats van uitgave:
Leeuwarden, december 2015

Monitoring in N2000-gebieden

**Winterrust in de Friese meren
en Alde Feanen**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	1
2. Werkwijze	3
3. Resultaten	4
4. Conclusie en verbeterpunten	7

Bijlagen

1. Soorten en aantallen per winterrustgebied in het seizoen 2014 – 2015	9
2. Ligging winterrustgebieden	16

1

Inleiding

Aanleiding en doel

In 2013 is het beheerplan voor het Merengebied (N2000-gebieden: Sneekermeergebied, Witte en Zwarte Brekken en Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving) vastgesteld, in 2015 gevolgd door dat van de Alde Feanen. Deze N2000-gebieden zijn onder andere aangewezen voor de waarde die ze hebben voor een aantal overwinterende watervogels: Smient, Krakeend, Wintertaling, Wilde eend, Kuifeend, Nonnetje, Kleine rietgans, Brandgans en Kolgans. Deze soorten maken van de wateren gebruik om te foerageren, maar ook om overdag (m.n. eenden) of 's nachts (m.n. ganzen) te rusten. Daarom dienen voor deze soorten voldoende rustige gebieden met een minimum aan verstoringen beschikbaar te zijn, waardoor ze zich in de toekomst in deze gebieden kunnen handhaven.

De meren hebben echter ook een belangrijke functie voor de waterrecreatie en beroepsvisserij en dat kan botsen met de doelstellingen voor rust voor watervogels. Om hieraan tegemoet te komen is het protocol Gedragscode Winterrustgebieden ingesteld (volledige tekst: bijlage 6, Beheerplan Merengebied). In deze Erecode is met alle partijen (vissers, waterrecreanten, enz.) in deze gebieden afgesproken dat bepaalde delen van de wateren waar grote aantallen watervogels gebruik van maken, niet bevaaren worden in de winterperiode, om de rustende watervogels daar niet te verstoren. Daarvoor zijn in totaal 33 winterrustgebieden aangewezen (bijlage 2). Het zijn delen van de meren die over het algemeen dicht langs de oever liggen, en door de beschutte ligging en relatief ondiep water favoriet zijn bij rustende en foeragerende watervogels.

De erecode is dus een vrijwillige afspraak tussen alle gebruikers van de wateren en de provincie als verantwoordelijk gezag voor het beheer van de N2000 gebieden.

Onderdeel van deze Erecode is monitoring om de werking ervan te kunnen beoordelen. Deze monitoring behelst het bijhouden van het aantal verstoringen in de winterrustgebieden en de aanwezigheid van watervogels. De resultaten ervan geven na een aantal jaren inzicht in hoe de stand van de watervogels zich ontwikkelt, of er verplaatsingen van zwaartepunten zijn en hoe dit in relatie staat met de al of niet optredende verstoringen. Na de eerste beheerperiode in 2020 worden de gegevens geëvalueerd, waarmee de werking ervan kan worden beoordeeld en eventueel aangepast worden. Tevens kunnen de gegevens gedurende de telperiode de mogelijkheid geven voor bijsturende maatregelen, in gebieden waar problemen zich voordoen met aanhoudende verstoring.

Voordat de winterrustgebieden werden ingesteld heeft geen onderzoek plaatsgevonden naar het niveau van de huidige verstoring. Afgezien nog van andere aspecten die bij dit onderwerp spelen, moest er een keuze worden gemaakt wat nog een acceptabele verstoring is. Die is in de eerste instantie van uitgegaan dat een niveau van maximaal twee korte verstoringen per dag acceptabel zijn voor het goed functioneren als winterrustgebied.

Er zal gedurende de eerste beheerperiode jaarlijks een gerapporteerd worden over de resultaten over de resultaten. Deze is daarvan de eerste, en daarom in uitgebreide vorm.

Gebied en periode

Het vaststellen van de winterrustgebieden heeft plaatsgevonden op basis van onderzoek van Sovon, samen met de kennis van terreinbeheerders en andere kenners van de gebieden. De 33 winterrustgebieden zijn vastgelegd in de betreffende N2000-beheerplannen (bijlage 2).

De winterrustgebieden zijn op het water zichtbaar door de markering met speciale boeien (foto zie vorige pagina), met een afbeelding van 'Slobber', het symbool van de winterrustgebieden. Daarnaast zijn ze aangegeven op waterrecreatiekaarten en opgenomen in de Marrekrite-app, die via de mobiele telefoon een grote hoeveelheid informatie geeft over allerlei onderwerpen over toerisme, voor de waterrecreanten in de provincie Fryslân. De winterrustperiode geldt van 1 oktober tot 1 april.

2

Werkwijze

Verstoringsen

Verstoringsen kunnen door het publiek en professionele krachten op verschillende manieren worden gemeld. Deze gegevens worden verzameld door de provincie Fryslân. De belangrijkste bron voor meldingen van verstoringen worden gegeven via de Marrekrite-app op smartphones. Deze, al langer bestaande app, is uitgebreid met de functie om meldingen te maken van verstoringen in winterrustgebieden. Iedereen die de app heeft geïnstalleerd kan deze meldingen maken. Bij nadering van een winterrustgebied krijgen de gebruikers automatisch een melding dat ze daar in de buurt zijn. Het gebruik is dus vooral gericht op die mensen die regelmatig in de gebieden zijn en dus wel het één en ander zien wat er op het water gebeurt, zoals waterrecreanten, omwonenden, sport- en beroepsvissers, professionele toezichthouders en handhavers (zowel vanaf land als water), terreinbeheerders, vogeltellers e.d.

De gevolgde werkwijze is dus gebaseerd op alleen het verzamelen van 'toevallige' meldingen als er iets aan de hand is. Er wordt niet systematisch onderzoek gedaan, en geen 'nulwaarnemingen' (= geen verstoring) verzameld. Handhavers en toezichthouders zijn ook aangesloten op de app en kunnen bij voorkomende problemen (b.v. bij herhaaldelijke verstoringen in een bepaald gebied), op basis van deze gegevens ingrijpen.

Deze app is sinds het winterrustseizoen 2014 - 2015 in gebruik. Per melding van een verstoring worden de volgende zaken gevraagd:

- Code van het winterrustgebied
- Datum en tijdstip van de melding
- Type vaartuig (jacht/zeilboot, sloep/motorbootje, visbootje, overige)
- Aanwezigheid van watervogels (alleen ja / nee; geen aantallen of soorten)
- Toelichting (niet verplicht)

Watervogeltellingen

De aantallen watervogels per winterrustgebied worden maandelijks geteld (totaal zes keer per seizoen). Deze tellingen worden uitgevoerd door vrijwillige vogeltellers die in het Sovon-project watervogels meedoen, dat loopt vanaf 1992. Daarvoor worden in de periode september t/m april maandelijks alle watervogels geteld in vastgelegde telgebieden. In het merengebied en Alde Feanen komen deze telgebieden over het algemeen overeen met de grotere waterop-pervlakten.

In het Sovon-meetnet worden de tellingen tevens uitgevoerd per telgebied, die over het algemeen grote eenheden vormen, bv het hele Sneekermeer. Speciaal voor de monitoring van de winterrustgebieden worden de soorten en aantallen tevens per winterrustgebied verzameld. Deze gegevens worden door Sovon verwerkt en aan de provincie geleverd.

Hoofdstuk

3

Resultaten

Verstoringen

In 2014 - 2015 kwamen de meeste meldingen van verstoringen binnen via de app. In tabel 1 zijn deze resultaten weergegeven.

Tabel 1. Via de app gemelde verstoringen

Gebied	Datum	Tijd	Type vaartuig	Watervogels aanwezig	Toelichting waarnemer
WS1	03-10-2014	08.47	Onbekend	Onbekend	-
AB1	10-10-2014	14.15	Jacht/Zeilboot	Ja	Zeilboot voer tot aan de rietoever in winterrustgebied en verjoeg groep watervogels.
S5	11-10-2014	22.45	Overige	Ja	Luchtballon.
AB1	15-10-2014	09.46	Jacht/Zeilboot	Nee	Al meerdere dagen groot schip aan wal.
AB1	15-10-2014	09.49	Jacht/Zeilboot	Nee	Zeilschool hier bezig met een grote groep.
SaM1	19-10-2014	10.38	Jacht/Zeilboot	Ja	-
SaM1	19-10-2014	11.39	Jacht/Zeilboot	Ja	-
AB1	13-03-2015	15.15	Sloep/ Motorbootje	Ja	Sportvisser in motorboot aangelegd in de luwte van de rietkraag.
AB1	16-03-2015	16.40	Sloep/ Motorbootje	Ja	Sportvisser in motorbootje vertrekkend uit winterrustgebied de Bombrekken.
AB1	17-03-2015	15.21	Visbootje	Ja	Sportvisser in winterrustgebied de Bombrekken. Op mijn advies zou hij verkassen.
AB1	18-03-2015	14.00	Visbootje	Ja	Twee sportvissers in een bootje in rustgebied de Bombrekken.
AB1	19-03-2015	14.00	Visbootje	Ja	Twee sportvissers in een bootje in rustgebied de Bombrekken.
AB1	24-03-2015	13.00	Visbootje	Ja	Twee sportvissers in een bootje in rustgebied de Bombrekken.

In totaal werden 13 meldingen verzameld. Negen daarvan zijn afkomstig uit winter-
rustgebied AB1 (Aldegeasterbrekken, deelgebied Bombrekken). De aanwezigheid van
sportvissers in dit winterrustgebied is de meest voorkomende bron van verstoring. Hier
werd ook twee keer melding gemaakt van zeilboten, waarvan één keer zelfs een groep
zeilers. Rond 15 oktober lag hier langere tijd een groot schip aan de wal.
De overige vier meldingen kwamen van resp. WS1 (Witte en Zwarte Brekken, 1x), S5
(Sneekermeer, 1x) en SaM1 (Sanemar 2x). Bij de laatste betrof het vrijwel zeker dezelf-
de waarneming van een jacht / zeilboot die met een uur verschil werden gemaakt. Bij
de meeste meldingen was wel sprake van aanwezigheid van watervogels.

Overige meldingen

De handhavers en toezichthouders hadden verder geen meldingen of anderszins
aanvullingen hierop.

Van de watervogeltellers werd nog een opmerking gemaakt over beroepsvissers die
fuiken uitzetten in enkele winterrustgebieden in de Morra. Hoewel de fuiken wel
werden gezien, is het onduidelijk in hoeverre hierdoor verstoring optreedt.

Watervogeltellingen

De tellingen leverden resultaten op van 22 winterrustgebieden, zie tabel 2. Van winter-
rustgebieden F3, SaM1 en de zes winterrustgebieden van de Morra zijn de vogels door
verschillende redenen niet apart ingetekend. F1, F2, SW1, SW2 en SaM1 zijn twee keer
geteld, RW1 is niet geteld.

Tabel 2. Overzicht tellingen winterrustgebieden

WR-gebieds- naam (Prov)	WR-gebieds- code (Prov)	WR-gebied onderdeel van SOVON-telgebied	Aantal x geteld	WR-gebied apart geteld?	Vogels gezien in WR-geb?
Alde Faenen	AF1 t/m AF5	Alde Faenen-Princehof (3320)	6	ja	ja
Fluessen	F1	Fluessen noordwest (5650)	2	ja	ja
	F2	Fluessen noordwest (5650)	2	ja	nee
Swarte Walde	SW1, SW2	Fluessen noordwest (5650)	2	Ja	ja
Fluessen	F3	De Holken (5640)	6	nee	nvt
Witte & Zwarte Brekken	WS1 t/m WS4	Witte & Zwarte Brekken, Oudhof (6320)	6	Ja	ja
Witte & Zwarte Brekken	WS5	Leijenpoel (6331)	6	Ja	nee
Rietmeer e.o.	RM1	Sipkemeer (5311)	6	Ja	ja
Rietmeer e.o.	RM1	Het Vliet (5312)	6	Ja	ja
Rietmeer e.o.	RM1	Rietmeer (5313)	6	Ja	ja
Sneekermeer	S4	Goingarijpsterpoelen (6250)	6	Ja	ja
Sneekermeer	S1, S2, S3, S5	Sneekermeer (6240)	6	Ja	ja
Terkaplester- poelen	TP1, TP2, TP3	Terkaplesterpoelen (6230)	6	Ja	ja
Aldegaaster- brekken	AB1	Vlakke Brekken en Oudegaasterbrekken (5323)	6	Ja	ja
Ringwiél	RW1	Ringwiél, het Hop (5325)	0	nee	nvt
Sanemar	SaM1	Zandmeer (5341)	2	nee	nvt
Morra	M1 t/m M6	Morra (5562)	6	nee	nvt

In bijlage 1 zijn per winterrustgebied de resultaten van de tellingen opgenomen. In de tabellen zijn alleen de 'watergebonden' soorten opgenomen die in grotere aantallen geteld zijn: eenden, ganzen, zwanen, meeuwen, reigers, de Fuut, de Aalscholver en de Meerkoet.

Ter vergelijking zijn in de tabellen de resultaten van de Sovon-telgebieden waarbinnen één of enkele winterrustgebieden liggen en die géén winterrustgebied zijn ook opgenomen. Zo kan op het oog beoordeeld worden welk deel van de watervogels tijdens de tellingen in en buiten de winterrustgebieden zat.

Smienten zijn verreweg de meest waargenomen. Gemiddeld werden er maandelijks in de telperiode, over alle winterrustgebieden samen, 1.158 waargenomen. De Aldegeaster Brekken (AB1), Sneekermeer (S5) en Alde Feanen (AF5), Rietmeer e.o. (RM1), Terkaplesterpoelen (TP1, TP2 en TP3) en Witte en Zwarte Brekken (WS2) herbergen de grootste maximale aantallen. In Winterrustgebied S5 van het Sneekermeer werden tijdens de telling van 16 december 7.000 exx geteld en in TP3 van de Terkaplesterpoelen 5.000. In de Alde Feanen waren ze alleen in de zuidelijke rustgebieden AF4 en AF5 aanwezig, met maximale aantallen van resp. 100 en 2.500. Kuifeenden bezetten met maximale aantallen van 1.718 exx in Aldegeaster Brekken (AB1) de tweede plaats. Kuifeenden hebben werden in vrijwel alle winterrustgebieden waargenomen. Ook Wilde eend werd in alle rustgebieden waargenomen, in iets lagere aantallen dan Kuifeend. Wintertalingen waren vrij ruim verspreid en werden vooral in de Terkaplester poelen in vrij grote aantallen gezien (maxima van 700 en 500 in resp. TP 1 en TP3). Nonnetjes waren in relatief lage aantallen aanwezig (maximale aantallen per winterrustgebied 2 - 19). Ze zijn tamelijk ruim verspreid over de meren, met de grootste aantallen in de Alde Feanen (max 20, AF5). De Tafeleend is met totaal over de winterrustgebieden 32 (maxima) de minst algemene soort.

Overige soorten werden overwegend in relatief lage aantallen waargenomen. Het gaat daarbij om soorten als Fuut, Aalscholver, Blauwe reiger, Grote zilvreiger en Knobbelzwaan. Van Kokmeeuwen werden in één telling in de Witte en Zwarte Brekken 900 exx geteld.

4

Conclusies en verbeterpunten

Verstoring en handhaving

De meldingen via de Marrekrite-app werken goed; ze worden direct doorgezonden naar de provincie en naar de handhavers en toezichthouders.

Het relatief kleine aantal meldingen is onderwerp van discussie. Met de nu gehanteerde methode wordt niet systematisch gecontroleerd in de winterrustgebieden. Het is gebaseerd op vertrouwen dat er genoeg waarnemers zijn die daarbij ook bereid zijn meldingen te doen. Er is veel energie gestoken in het bekendmaken van het systeem, maar de populariteit is op dit moment niet controleerbaar. Een mogelijkheid is dus dat de app nog onvoldoende bekend is (of sowieso het doorgeven van meldingen).

Een andere mogelijkheid is dat de erecode goed wordt nageleefd. De professionele toezichthouders hebben geen of nauwelijks 'overtredingen' gezien. Dit kan het lage aantal meldingen staven, maar dat is niet geheel zeker, omdat ook zij niet speciaal voor deze handhaving systematisch op pad gaan. Dat er door de professionele handhavers en toezichthouders geen of nauwelijks meldingen zijn gemaakt wijst, of kan wijzen, in de richting van het goed naleven van de erecode. Ook speelt dat het in de winterrustperiode aanmerkelijk rustiger op het water is dan in de zomer. Het aantal van 13 meldingen lijkt dus op zich geen onderschatting, maar zekerheid biedt dit niet.

Verbeterpunt

De mogelijkheid om verstoringen door te geven met de app liep ook na afloop van het winterrustseizoen door. Dit zal in vervolg worden stopgezet.

Na één seizoen is het duidelijk dat de gehanteerde methode om verstoringen te melden levert een onduidelijk beeld op van het daadwerkelijke aantal verstoringen. Dit als gevolg van het ontbreken van gestructureerde, regelmatig uitgevoerde tellingen die op verstoringen zijn gericht. Voor komend seizoen zullen de volgende mogelijkheden voor systematische verzameling van verstoringen worden onderzocht:

- De watervogeltellers zullen worden gevraagd om verstoringen (en 'nulwaarnemingen') te melden tijdens hun watervogeltelronden.
- Op regelmatige basis uitvoeren van 'meldingsronden' door professionele handhavers, toezichthouders en terreinbeheerders.
- Andere mogelijkheden voor b.v. wekelijkse onderzoeken van alle winterrustgebieden d.m.v. een speciaal project of stage.

Watervogeltellingen

Over het algemeen zijn de tellingen goed verlopen, en leveren de telgegevens goede informatie op over de aanwezigheid van rustende watervogels binnen en buiten de winterrustgebieden. De meeste winterrustgebieden werden zes keer geteld, conform de afspraak. Enkele winterrustgebieden zijn minder vaak geteld. Twee winterrustgebieden zijn niet apart geteld, maar meegenomen als onderdeel van een groter telgebied.

Verbeterpunt

Het streven is elk winterrustgebied apart geteld te krijgen, gedurende het gehele seizoen zes maal.

Van het merengebied zijn gegevens van aantallen en soorten watervogels van enkele tientallen jaren aanwezig bij Sovon. Daarom is het signaleren van trends in aantallen en soorten in dit gebied goed haalbaar. Dit kan het best gebeuren tegen het einde van de eerste beheerperiode, als ook het winterrustgebiedenbeleid wordt geëvalueerd. Dit geldt ook voor de analyse of en in hoeverre de winterrustgebieden bijdragen aan de instandhoudingsdoelen en behoud van de betreffende soorten.

Communicatie

De communicatie in 2015-2016 is minder algemeen en meer gericht op een aantal specifieke doelgroepen. De boodschap moet (en kan) korter en krachtiger: Ziet u deze boei? Vaar hier dan niet in.

Voor naamste doelgroepen

- Boothuurders; Dit aangezien er nog een redelijk groep is die gaat varen in de herfstvakantie en paasvakantie;
- Toezichthouders; Het idee is om toezichthouders van het water en toezichthouders van de natuur bij elkaar te brengen en hen te informeren over de winterrustgebieden, de boeien en het gebruik van de app;
- Sportvissers; Ook dit is een doelgroep die in verhouding in de winter veel op het water te vinden is.

Middelen die ingezet worden:

- Website www.fryslan.frl/winterrust;
- Persbericht (1 oktober versturen).

- Kaart met de boodschap: ziet u deze boei? Vaar hier dan niet in.
- Brief naar bootverhuurders, met de vraag of ze huurders in de herfstvakantie zo'n kaart mee willen geven
- Artikel in Fisk & Wetter
- Sticker plaatsen bij 32 Marrekrite aanlegplaatsen die in een winterrustgebied liggen
- Marrekrite –app (testen en eventueel aanpassen)
- Informeren toezichhouders over gebruik van de app.

1

Soorten en aantallen per winterrustgebied in het seizoen 2014 – 2015

NB. De volgende winterrustgebieden zijn niet in de tabellen opgenomen: F2, WS5: wel geteld, geen vogels waargenomen. F3, SaM1 en M1 – M6 (Morra): zijn niet apart onderscheiden van de grotere teleenheden. RW1: niet geteld.

Toelichting:

- Max:** Maximale aantallen, aantallen die op één van de tellingen zijn waargenomen.
- Gem:** Gemiddelde; gemiddelde aantallen van de tellingen over het gehele winterrustperiode.
- Maxima in overig deel:** Maximale aantallen in het overig deel van het Sovon-telgebied (dus buiten de aangewezen winterrustgebieden), die tijdens één van de tellingen zijn waargenomen. De Sovon-telgebieden zijn grotere eenheden, meestal een geheel meer, waarbinnen één of meerdere winterrustgebieden liggen.

Alde Feanen

Winterrustgebied	AF1	AF1	AF2	AF2	AF3	AF3	AF4	AF4	AF5	AF5	Maxima in
Soort	Max	Gem	Max	Gem	Max	Gem	Max	Gem	Max	Gem	overig deel
Aalscholver	1	1			1	1					178
Bergeend									2	2	39
Blauwe Reiger	3	3							12	12	13
Brilduiker					1	1					1
Canadese gans											0
Canadese gans, grote	5	5							11	9	14
Fuut	4	2	5	4			6	3	3	3	38
Grauwe Gans	1	1			4	4	10	10	20	20	410
Gr. Mantelmeeuw											0
Grote Zaagbek	5	3									27
Grote Zilverreiger	5	5			1	1			2	2	42
Knobbelzwaan									2	2	16
Kokmeeuw											0
Kolgans											0
Krakeend	20	20	120	78	7	6			26	26	179
Kuifeend	24	15	50	21	9	7	30	13	214	94	1002
Meerkoet	22	22	2	2	42	42	5	5	26	26	436
Nijlgans											8
Nonnetje	7	5	6	6	11	10	20	12	4	4	148
Pijlstaart									10	10	10
Slobeend									10	10	10
Smient							100	100	2500	1270	3124
Soepeend											4
Soepgans											4
Stormmeeuw											1
Tafeleend									1	1	25
Wilde Eend	50	34	50	28	10	10	49	24	102	55	826
Wintertaling	50	50	150	85					250	127	270
Zilvermeeuw											0

Sneekerveer

Winterrustgebied	S1	S1	S2	S2	S3	S3	S5	S5	Maxima in
Soort	Max	Gem	Max	Gem	Max	Gem	Max	Gem	overig deel
Aalscholver	145	52	23	12	16	8	4	4	134
Bergeend									0
Blauwe Reiger	20	8							11
Brilduiker									3
Canadese gans									0
Canadese gans, grote			1	1					27
Fuut	2	2	2	2	2	2			25
Grauwe Gans	3	3	10	9					80
Gr. Mantelmeeuw			5	3					6
Grote Zaagbek									5
Grote Zilverreiger									0
Knobbelzwaan									4
Kokmeeuw			20	11					60
Kolgans			180	180					0
Krakeend	26	23	20	10	25	25	20	12	93
Kuifeend	247	104	120	58	67	41	260	92	2
Meerkoet	15	11	13	9	15	10			213
Nijlgans									2
Nonnetje					3	3	2	2	15
Pijlstaart									0
Slobeend			2	2	2	2	160	98	45
Smient	40	40	200	81	1100	560	7000	2125	1800
Soepeend	4	4							21
Soepgans							1	1	1
Stormmeeuw			15	9					16
Tafeleend	2	2			3	3			0
Wilde Eend	64	36	45	30	25	15	40	30	410
Wintertaling			70	55	4	4	40	40	200
Zilvermeeuw			6	3					1

Aldegaester brekken

Goingarijsterpoelen (Sneekemeer)

Winterrustgebied Soort	AB1 Max	AB1 Gem	Maxima in overig deel	S4 Max	S4 Gem	Maxima in overig deel
Aalscholver	10	4	44	1	1	8
Bergeend	8	4	0			75
Blauwe Reiger	2	2	4	2	2	2
Brilduiker			5			0
Canadese gans	3	3	0			0
Canadese gans, grote			0			65
Fuut	12	8	53			19
Grauwe Gans	125	44	41	540		241
Gr. Mantelmeeuw	1	1	4			1
Grote Zaagbek			0			0
Grote Zilverreiger			0			0
Knobbelzwaan	7	7	0			0
Kokmeeuw	2	2	147			131
Kolgans	15	11	0	280		0
Krakeend	44	28	38	20	12	205
Kuifeend	1718	529	624	50	22	127
Meerkoet	126	71	679	8	8	194
Nijlgans			0	29		4
Nonnetje	19	7	26	3	2	12
Pijlstaart	5	5	0			60
Slobeend	2	2	0			120
Smient	3530	3002	1980			1600
Soepeend			0			6
Soepgans			0			2
Stormmeeuw	8	7	76			250
Tafeleend	5	3	18			4
Wilde Eend	195	123	249	50	23	392
Wintertaling	145	100	75	40	35	152
Zilvermeeuw			0			0

Fluessen Noordwest

Winterrustgebied	F1	F1	SW1	SW1	SW2	SW2	Maxima in
Soort	Max	Gem	Max	Gem	Max	Gem	overig deel
Aalscholver							16
Bergeend							0
Blauwe Reiger							0
Brilduiker					1	1	0
Canadese gans							0
Canadese gans, grote							0
Fuut			2	2	1	1	4
Grauwe Gans							0
Gr. Mantelmeeuw							0
Grote Zaagbek							3
Grote Zilverreiger							0
Knobbelzwaan							0
Kokmeeuw							0
Kolgans					6	6	0
Krakeend							0
Kuifeend	200	200	30	30			70
Meerkoet							80
Nijlgans							0
Nonnetje							0
Pijlstaart							0
Slobeend							0
Smient	600	550					106
Soepeend							0
Soepgans							0
Stormmeeuw							0
Tafeleend							0
Wilde Eend	280	190	30	30	113	113	185
Wintertaling	15	15					0
Zilvermeeuw							0

Rietmeer (Rietmeer, het Vliet en Sipkemeer) NB: geheel WR-gebied

Winterrustgebied	RM1	RM1	Maxima in
Soort	Max	Gem	overig deel
Aalscholver	4	3	4
Bergeend	2	2	2
Blauwe Reiger	2	2	2
Brilduiker			0
Canadese gans			0
Canadese gans, grote			0
Fuut	17	5	17
Grauwe Gans	22	9	22
Gr. Mantelmeeuw			0
Grote Zaagbek			0
Grote Zilverreiger			0
Knobbelzwaan			0
Kokmeeuw	120	42	120
Kolgans			0
Krakeend	33	12	33
Kuifeend	120	38	120
Meerkoet	42	12	42
Nijlgans	7	7	7
Nonnetje	12	4	12
Pijlstaart			0
Slobeend	399	106	399
Smient	3230	892	3230
Soepeend			0
Soepgans			0
Stormmeeuw	100	35	100
Tafeleend	19	5	19
Wilde Eend	156	52	156
Wintertaling	74	26	74
Zilvermeeuw			0

Terkaplesterpoelen

Winterrustgebied	TP1	TP1	TP2	TP2	TP3	TP3	Maxima in
Soort	Max	Gem	Max	Gem	Max	Gem	overig deel
Aalscholver	15	11			4	4	20
Bergeend							0
Blauwe Reiger					1	1	3
Brilduiker							0
Canadese gans							0
Canadese gans, grote					2	2	12
Fuut	1	1	2	2	9	4	19
Grauwe Gans	8	6			5	5	96
Gr. Mantelmeeuw							2
Grote Zaagbek							0
Grote Zilverreiger	1	1					6
Knobbelzwaan							3
Kokmeeuw					4	3	0
Kolgans							132
Krakeend	30	23	60	28	19	10	78
Kuifeend	8	6	60	32	40	28	53
Meerkoet	8	6	131	68	118	48	183
Nijlgans			3	3			4
Nonnetje	4	4			5	5	4
Pijlstaart							4
Slobeend	6	4			30	30	0
Smient	2800	1193	3500	1450	5000	2325	1231
Soepeend					4	4	7
Soepgans							7
Stormmeeuw					1	1	5
Tafeleend	2	2					2
Wilde Eend	350	146	120	71	155	74	510
Wintertaling	700	393	192	97	500	412	50
Zilvermeeuw							4

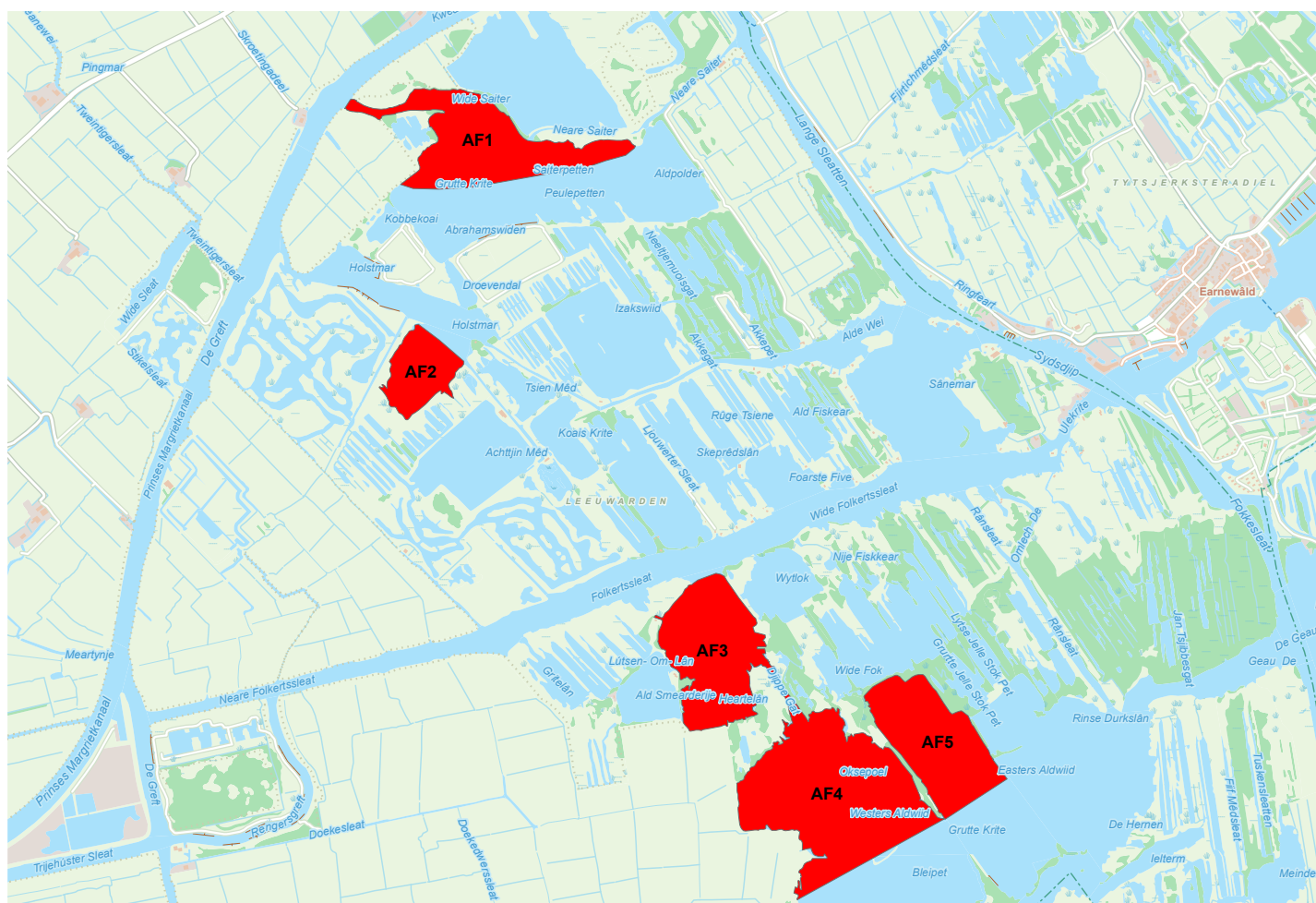
Witte en Zwarte brekken

Winterrustgebied Soort	WS1 Max	WS1 Gem	WS2 Max	WS2 Gem	WS3 Max	WS3 Gem	WS4 Max	WS4 Gem	Maxima in overig deel
Aalscholver	8	5			2	2			35
Bergeend			18	18					36
Blauwe Reiger					1	1			13
Brilduiker									0
Canadese gans									0
Canadese gans, grote					2	2			10
Fuut	1	1	1	1	5	4	1	1	13
Grauwe Gans	105	105			6	6			3
Gr. Mantelmeeuw									0
Grote Zaagbek									25
Grote Zilverreiger									10
Knobbelzwaan									0
Kokmeeuw							900	900	2000
Kolgans									850
Krakeend	55	51	80	53	120	79			358
Kuifeend	62	36	4	3	5	4			17
Meerkoet	13	7	3	3	9	5	8	8	48
Nijlgans									0
Nonnetje	2	2			3	3			3
Pijlstaart					1	1			76
Slobeend	2	2	20	11	90	36			468
Smient	50	45	700	700	80	41	35	35	2100
Soepeend	6	4			22	22	2	2	25
Soepgans									0
Stormmeeuw							20	20	160
Tafeleend									1
Wilde Eend	46	30	16	13	276	72	29	29	325
Wintertaling	200	200	4	4	80	52			200
Zilvermeeuw									4

2

Ligging winterrustgebieden

provinsje fryslân
provincie fryslân

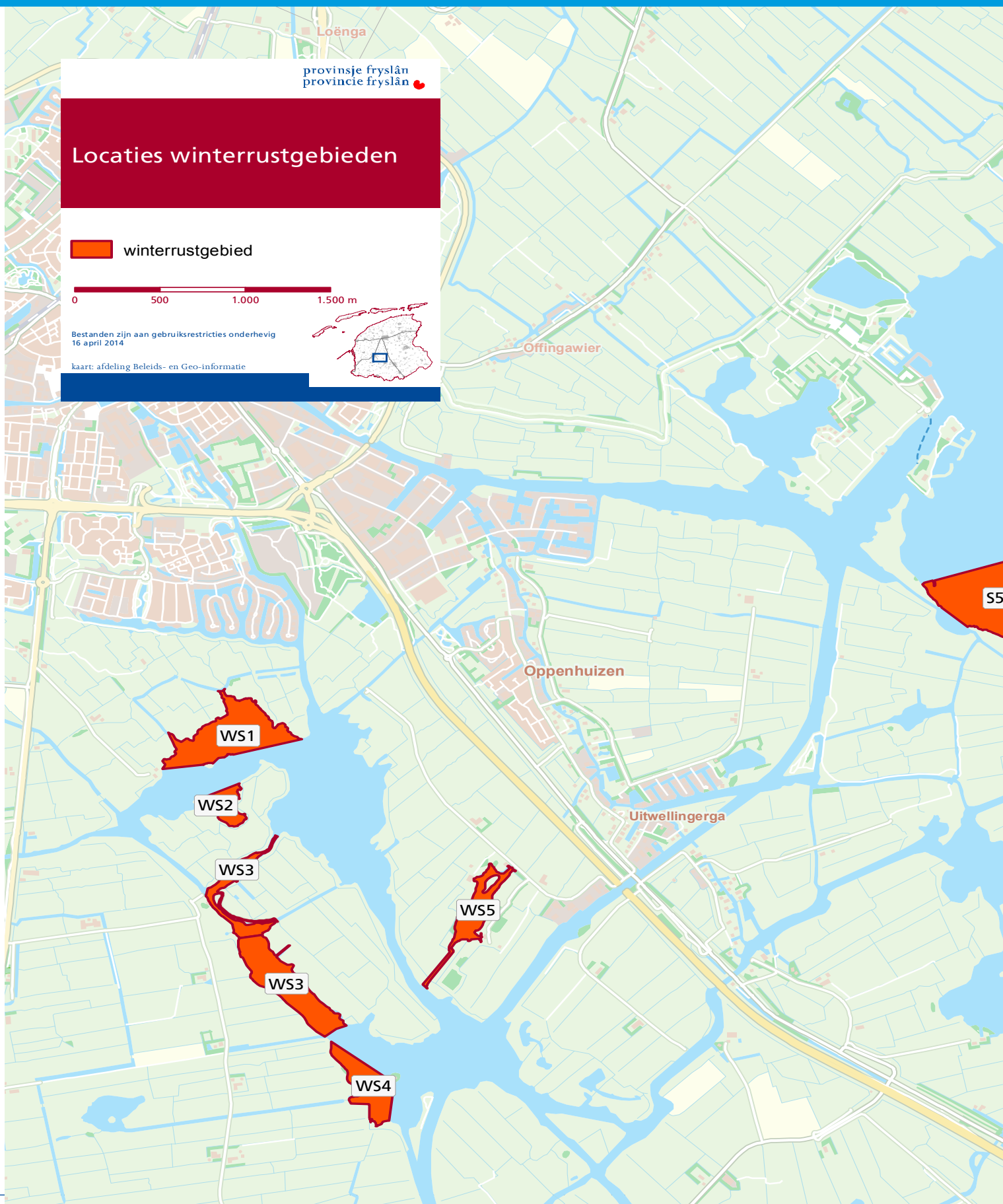
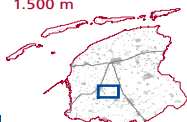
Locaties winterrustgebieden

 winterrustgebied

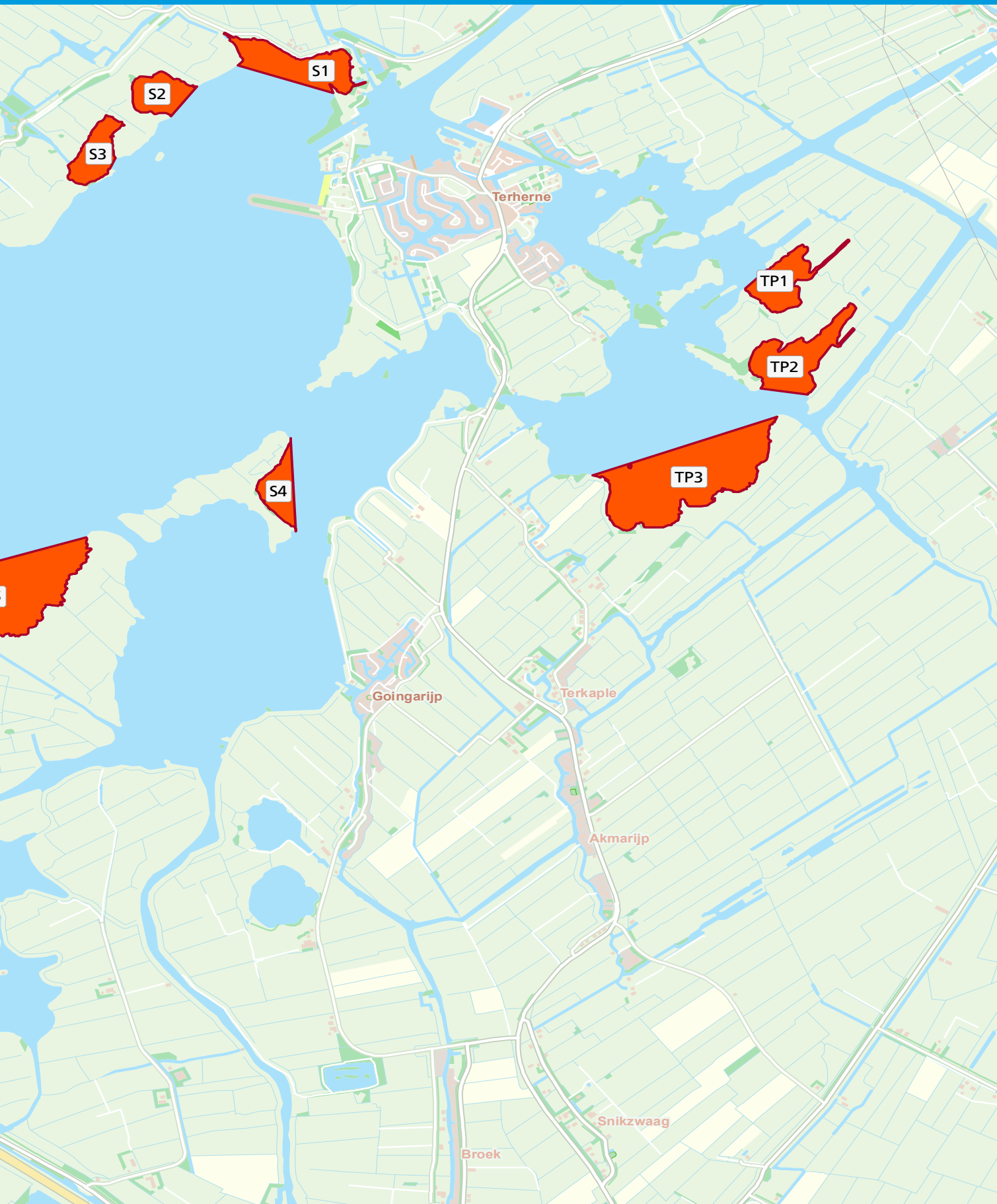
0 500 1.000 1.500 m

Bestanden zijn aan gebruiksrestricties onderhevig
16 april 2014

kaart: afdeling Beleids- en Geo-informatie

Locaties winterrustgebieden

 winterrustgebied

0 500 1.000 1.500 m

Bestanden zijn aan gebruiksrestricties onderhevig
16 april 2014
© Werkmagazine/winterrustgebieden.mxd

kaart: afdeling Beleids- en Geo-informatie

